

BEHOUD ERFGOED

*Met de kennis van nu,
hoe zouden we dan verantwoord
omgaan met ons erfgoed?*

WAAR IS ONS - HET ERFGOED BRUGGETJE VAN HET ZUILINGSEPAD - GEBLEVEN?

Al heel lang geleden lag aan het eind van het Zuilingsepap, waar nu nog een speeltuintje ligt een smal bruggetje dat bij menig Elstenaar dierbare, nostalgische of voor menigeen romantische herinneringen zal oproepen. Het bruggetje lag daar over de Zeeg (bredere sloot). Maar nu is het bruggetje er niet meer!

Dit is dan ook voor mij aanleiding geweest om dit essay te schrijven en op nader onderzoek uit te gaan, aangezien ook ik bijzonder mooie en nostalgische herinneringen heb aan dit historische monumentje.

Om bij dat bruggetje te komen, vroeger aanvankelijk met b.v. paard en wagen, later de tractor of nog later de auto moest je op het einde van de Valburgseweg links afslaan en de Visstee oprijden ter hoogte van transportbedrijf Teunissen en de fam. Bekker, schuin tegenover de Algemene Begraafplaats. Je kwam dan voor de Duiker langs (huis staat er nog) en dan verder langs de sloot De Zeeg, hier moest je de weg volgen tot aan een T-splitsing. Indien je rechts afsloeg dan ging

je richting –DE ZUILING- dit, weggetje vertakte zich ook nog aan de linker zijde in het straatje De Woerd, deze mondde uit op de Wuurdestraat. (tegenwoordig de Wuurde). (zie in de bijlage een schets, hoe het er vroeger heeft uitgezien) Een aantal monumentale panden van destijds staat hier gelukkig nog steeds.

Indien je linksaf ging op genoemde splitsing dan kwam je op het- ZUILINGSEPAD-, een gedeelte

van dit pad, of wat er nog van over is, wordt nog steeds zo genoemd. Ook hier staan, nog enkele monumentale pandjes. Aan dat pad stond direct gelegen aan de Zeeg en het hierover gelegen Zuilingsepadbruggetje als laatste het huis met huisnummer 24. Later werd dit huisnummer veranderd in Zuilingsepad 10 aangezien menig oud huisje of boerderijtje gesloopt is in de loop der jaren, wegens uitbreidingsplannen van de toenmalige Gemeente Elst.

Dit laatste huis nr. 24 is gebouwd in 1840 (dit jaartal staat nog steeds op de voorgevel van dit pand) en werd bewoond door de Fam. Adriaan van Kleef, metselaar van beroep. Later is dit pandje altijd in bezit gebleven van de Fam. van Kleef. In 1970 kocht een nazaat van Adriaan dit monumentale pand inmiddels geregistreerd met huisnummer 10 en wel door de bekende Elstenaar/tekenaar/ontwerper Addy van Kleef samen met zijn vrouw Truus van Kleef-Kapel.

Voor het huis lag een klein bongerdje (boomgaard) met een diversiteit aan fruitbomen (later toegevoegd aan de tuin van nummer

10 middels grondruil met de gemeente). Hier kon je dus niet verder met paard en wagen, auto etc. en het was het alleen mogelijk om verder te gaan te voet of met de fiets over het smalle Zuilingsepadbruggetje, dat over de eerder genoemde Zeeg was gelegen. Hier volgde een smal wandelpad met aan beide kanten fruitbomen, weilanden en velden met bessenstruiken e.d.

Om een nog duidelijker beeld te krijgen, dan liep je tot aan het einde van dat paadje tussen de twee daar gelegen boerderijen door, te weten links de boerderij van de Fam. Marcelis en rechts die van de Fam. Maalsen. Dat pad ging aldaar over in de bredere straat de Vlasstee (ook hier staan er nog gelukkig een paar monumentale pandjes). Deze nog steeds bestaande Vlasstee links volgend kwam je uiteindelijk uit op de Willemstraat t.h.v. de winkel van de toendertijd bekende kruidenier/bakkersfam. Toebast. Tegenwoordig is hier een kapperszaak gevestigd.

Dit extreem mooie wandelpad van vroeger heeft voor vele oudere Elsternaren nog zeker

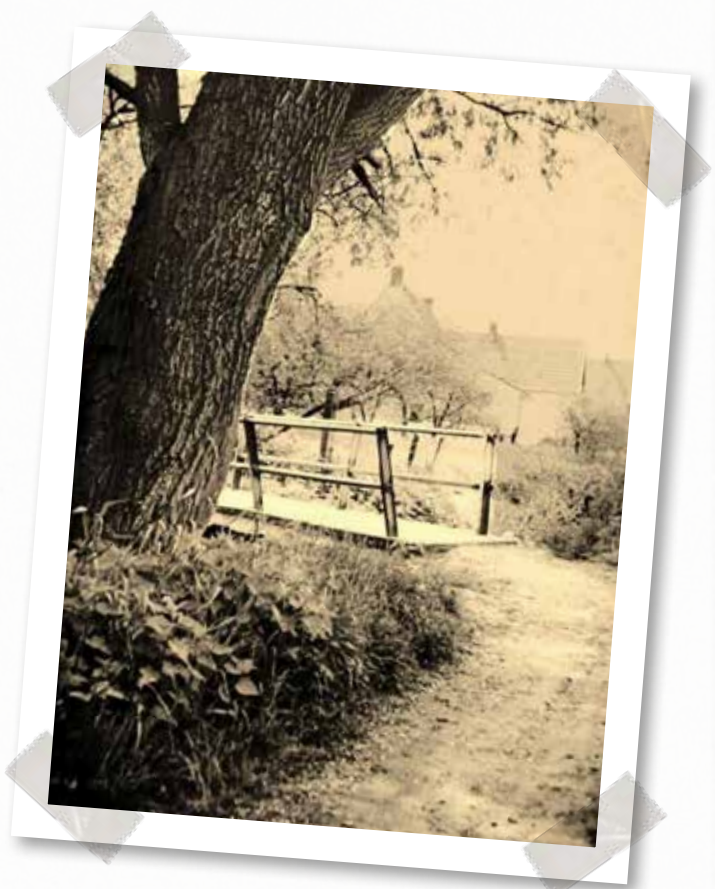

een fijne nostalgische herinnering en zeker het Bruggetje. Menig romance ontstond hier. Vanaf het Bruggetje werd dit paadje van oudsher gebruikt om vanaf de boerderijen gelegen vóór De Zeeg om naar het centrum van het dorp Elst te lopen of te fietsen om daar boodschappen te doen en naar de kerk te gaan. Ook werd er hier veel gewandeld door menig Elstenaar vanwege de schoonheid van deze omgeving en om zo dit fraaie uitzicht onuitwisbaar in zich op te nemen.

In een ver verleden voor 1840 was er wel sprake van dat dit Bruggetje aanvankelijk van hout was gemaakt en dit later is vervangen door beton met ijzeren leuningen aan beide kanten, zoals deze bij ons in de herinnering leeft. Maar met een stellige zekerheid kun je er vanuit gaan, dat dit Bruggetje zeker in welke vorm dan ook al sinds 1840 daar moet hebben gelegen.

Door uitbreidingsplannen van de Gemeente Elst t.b.v. de Wijken Agnietenhof/Kievitshof en diverse scholen werd er veel van deze schoonheid en de mooie natuur opgeofferd. Ook was er sprake van, dat het Bruggetje aldaar zou verdwijnen. Er moest een andere locatie worden gevonden. Omdat door de grondruil een stukje van de oorspronkelijke Zeeg in de tuin kwam te liggen behorend bij het perceel met huisnummer 10 van de Fam. van Kleef, heeft Addy gevraagd of er een mogelijkheid was om dit Bruggetje te kopen en dit vervolgens over het resterende stukje overgebleven Zeeg in zijn tuin te kunnen plaatsen. Aldus kwam er een overeenstemming om dit stukje Erfgoed te kopen voor een symbolisch bedrag van; F. 1 (zegge een gulden)! En zo geschiedde dit en werd het Bruggetje daar geplaatst.

Foto's: Diverse foto's van het Zuilingsepadbruggetje en het Zuilingsepad liggend vóór het Bruggetje en de situatie ná het Bruggetje, zowel met de oorspronkelijke ligging over De Zeeg en later gesitueerd bij de Fam. Van Kleef in hun mooie tuin. Tevens ziet U een allerlaatste foto van de ligging destijds, alvorens deze verplaatst werd naar de tuin van Addy en Truus. Bovendien zie je, dat de Zeeg al droog stond, ook zie je op de achtergrond de nieuwbouw van de scholen aan de Kerkkakers, waardoor een mooi gedeelte van Elst-DE ZUILING- moest wijken. Ook ziet U een schets van de Zuiling, zoals het er vroeger heeft uitgezien.

Dit Bruggetje werd in het verleden vaak gebruikt door fotografen om daar mooie kiekjes te maken bij b.v. trouwerijen. Ook werd het door vele wandelaars bewonderd.

Kort nadat de bewoner van nr. 10 in 1996 is overleden heeft zijn weduwe Truus van Kleef-Kapel het pand verkocht aan haar dochter Truus jr. en haar man Ruud van Heeringen.

Onlangs hebben zij, dit deels gerestaureerde en nieuw herbouwde huis verkocht en wel werd expliciet in aanwezigheid van de notaris aan de huidige bewoners (kopers) toen duidelijk medegedeeld over de historische (erfgoed) waarde van dit Zuilingsepadbругgetje. Zij begrepen en erkenden dit en vertelden, dat er geen plannen waren om dit te verwijderen.

Helaas de waarheid is anders, aangezien het Bruggetje wel is verwijderd, mogelijk gesloopt, Zo jammer, misschien was er middels overleg wel een mogelijkheid geweest om een andere bestemming te vinden in onze Gemeente b.v. naar Park Lingezegen of elders in Elst.

Hoor en Wederhoor

Vanzelfsprekend heb ik ook de huidige bewoners van Zuilingsepad 10 geraadpleegd om hun kant van het verhaal te horen. Nadat ik mij had voorgesteld, ook als zijnde bestuurslid van Historische Vereniging Marithaïme, vertelde ik aan de huidige bewoonster Marjolein Teunissen met welke intentie ik kwam. Ik werd gastvrij ontvangen en ze nam de moeite om mijn verhaal aan te horen. Mevrouw vertelde, dat ze inderdaad op de hoogte waren gebracht door de verkopende partij over de historische waarde van het Bruggetje en inderdaad aanvankelijk inderdaad de intentie hadden om het bruggetje op locatie te laten liggen. Zij vertelde, dat ze bij diverse bekenden van hen, vanzelfsprekend komende uit Elst navraag hebben gedaan of die een actieve herinnering hadden aan dit Bruggetje.

Bij deze personen was het bestaan van dit monumentje niet bekend of hooguit zeer vaag. Hoogst waarschijnlijk hebben zij niet de juiste mensen uit Elst benaderd, om meer duidelijkheid te krijgen omtrent de historische waarde. En aangezien de nieuwe bewoners de tuin met een

achterstallig onderhoud wilden opknappen troffen zij naar hun mening wel een enigszins vervallen Bruggetje aan. Zij informeerden bij hun aannemer om zijn expertise te geven omtrent de conditie hiervan. Hij trof inderdaad naar zijn mening een bruggetje in een matige staat aan. Mede op zijn advies hebben ze alsnog besloten om het bruggetje te verwijderen.

Nadat de huidige bewoonster mijn verhaal had aangehoord zei ze nou, dit berichtje komt wel binnen. Als ik dit verhaal met de kennis van nu zo hoor en inderdaad had geweten, dat dit Bruggetje zeker al uit 1840 stamt of zelfs ouder is en daar ongeveer op deze locatie aan het Zuilingsepad heeft gelegen en welke impact ons besluit tot verwijdering heeft. ja dan hadden we hoogst waarschijnlijk contact opgenomen met de Gemeente O.B. of andere instanties, om te kijken en ons te laten adviseren wat we hadden kunnen doen om dit monumentje te behouden voor de Elster Gemeenschap.

Ook de Historische Vereniging Marithaïme had mogelijk een rol kunnen spelen tot behoud ervan.

Gedane zaken nemen geen keer

Dit artikel heb ik geschreven, aangezien ik het erg jammer en spijtig vind, dat dit stukje Erfgoed verloren is gegaan vooral voor ons Elsternaren, en andere belangstellenden. Hopelijk kan dit artikel hierover een bijdrage leveren om het enigszins in herinnering te houden en te visualiseren voor degenen, die niet op de hoogte waren van dit stukje Erfgoed. Ik zal daarom een aantal foto's van het Bruggetje en het Zuilingsepad in de bijlage meesturen.

In dit schrijven heb ik een voorbeeld willen geven hoe een interessant erfgoed kan verdwijnen: het is daarmee een oproep aan de Gemeente O.B en ook aan Marithaïme om actiever te zijn bij het behoud van Elster erfgoed.

Ik spreek mijn dank uit aan Mevr. Truus van Kleef-Kapel voor het aanleveren van de zeer uitgebreide documentatie, zodat ik het bovenstaande artikel hopelijk duidelijk overkomt. Ook heeft zij mij een aantal waardevolle foto's doorgemailed, deze zal ik ook zeker gebruiken om meer inzicht te krijgen in het door mij geschreven stuk.

Natuurlijk ook dank aan de huidige bewoners van het Zuilingsepad 10, die mij hun kant van het verhaal konden vertellen.

SCHETS VAN DE ZUILING MET HUN HUISJES EN BOERDERIJEN

Van Dhr. Fred Vink kreeg ik de bijgevoegde schets aangeleverd, waarin hij met mede werking van Dhr. Gerrit Vink een overzicht laat zien, hoe het er voor de metamorfose in de huidige wijken ongeveer bij benadering eruit moet hebben gezien met hun huizen/boerderijen. De kennis die Gerrit Vink had was bijzonder groot, mede omdat hij daar al die jaren heeft gewoond en zijn geheugen hem niet in de steek heeft gelaten, ondanks, dat hij al aardig op leeftijd is.

Op deze kaart zie je genummerd al de huizen en boerderijen, die er destijds hebben gestaan of waarvan nog enkele er nog steeds staan. Het hele gebied omvatte- De ZUILING-. Ook wist hij exact te vertellen, wie er zoal woonden en van sommigen ook welk beroep ze hadden.

De nummering van de panden met de bijbehorende bewoners ziet u hieronder.

Nr.	Bewoners	Nr.	Bewoners
1	Fam. Bekker	23	Fam. Meinhart
2	Fam. Vink	24	Addy van Kleef (tekenaar/ontwerper)
3	Jan van Kleef (postbode)	25	Jan Karssens en Diny Wassink
4	Henk van Kleef (timmerman)	26	Fanny en Puk Jacobs
5	Fam. Zwienen	27	Derk Vink (veehandelaar) en Alie Esmeyer
6	v/d Linden	28	Fam. Meeuwsen
7	Hent Nab	29	Fam. Van Kleef
8	v/d Woerd	30	Fam. Jacobs
9	Jacobs (Mieneke)	31	Otto Brouwer
10	Cor Vink	32	Fam. Tap
11	Piet Vink	33	Fam. Nab
12	Fam.Esmeyer	34	Fam. Zadelhoff
13	Chris van Kleef	35	Fam. Wassink
14	Jan van Druten	36	Fam. Zadelhoff (petroleum boer)
15	Jop Oostveen (Landje van de Vetpot)	37	Fam. Van Oort
16	Van Dijken	38	Fam. Brouwer
17	Nol Vink (veiling) > bouwcommissie	39	Fam. Thomassen
18	Fam. Wierbos > bouwcommissie	40	Fam. Willemsen
19	Wim Peters van Neyenhoff > bouwcommissie	41	Henk van Kleef
20	Herman Jacobs > bouwcommissie	42	Fam. Blijderveen
21	Meeltje Hoogakker	43	Fam. Peters
22	Fam. Stroomberg	44	Fam. Van Kleef (postbode)

Opvallend was ,dat met name veel families met dezelfde naam daar woonden, ik vermeld; De fam. van Kleef, De fam. Vink, fam. Zadelhoff en de fam. Jacobs.

Met dank aan de heren Fred en Gerrit Vink voor de door hun aangeleverde schets met info.

Bijlages: Schets met nummering aangeleverd door Jan Jansen v/d Laak
Kadastrale kaart uit 1904

Tevens bijgevoegd; 2 topografische kaarten van de Zuiling, Visstee, Vlastee en de Wuurde één van 1900 en één van 2022
(bron; Topotijdreis)

← Wuurdsestraat →

D. Wassink

44
43
42
41

DE WOERD

40

25

31

32

assteek
weg I ←

zuidlingsepac

→ DE Zuiling

24

27 28 29 30

33 34 35 36 37 38 39

NAB ↑

↑
van GORT

26

22

Addey v. Kleef →

23

21

15

20
19
18
17

14

16

13

6

7

8

9

10

12

5

11

4

VISSTEE

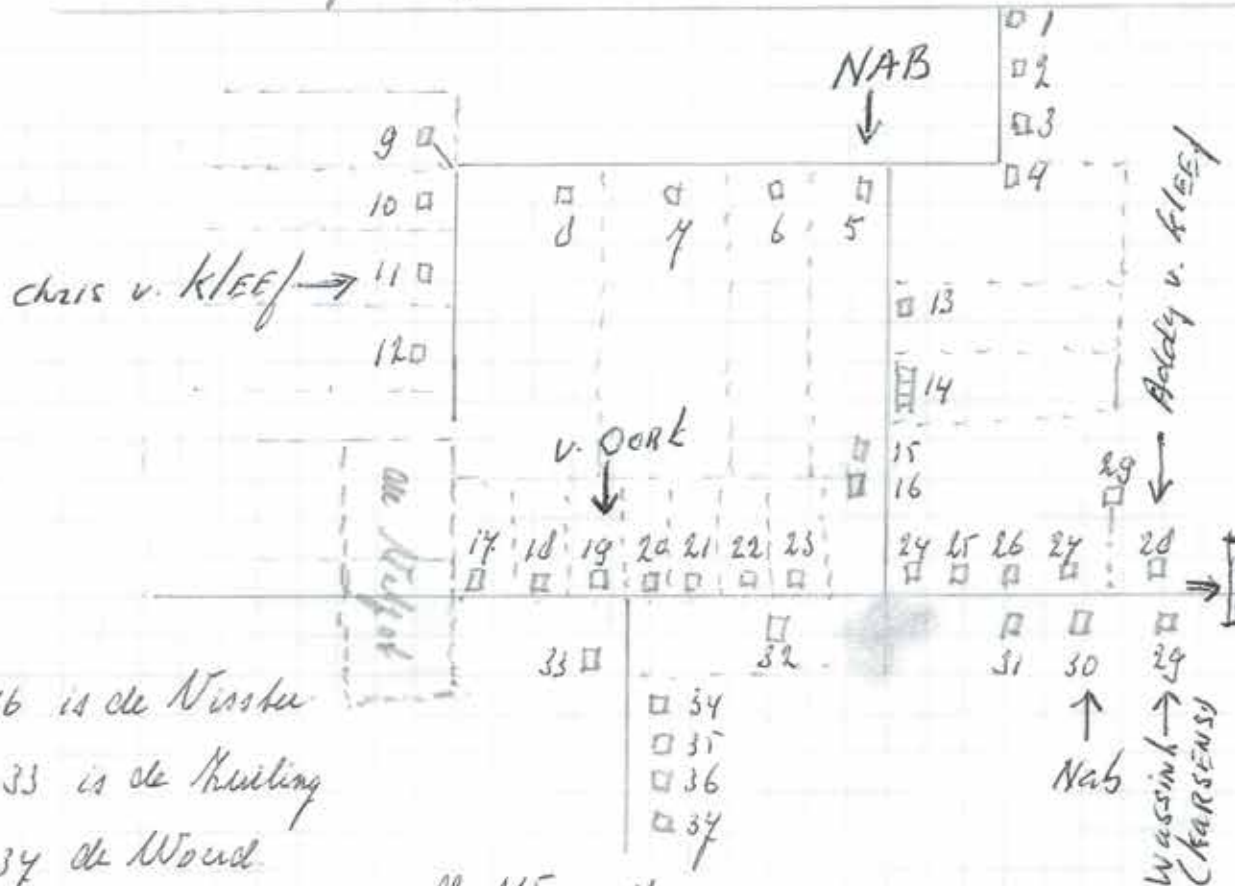
3

2

1

← VALBURGSEWEG →

Nalbmeyweg

1 N/m 16 is de Nisster
 14 H/m 33 is de Kuiting
 33 H/m 34 de Woerd

de Wierde

1. Dsch Nink	17. W. Jacobs.	33 R. Willemssen
2. H. van Kleeff (green fam.)	18. Brouwer.	34 H. van Kleeff (broer)
3. W. Kuyper	19. B. van Oort. (t)	35 W. Blijdeween
4. Ahs. van Kleeff (opaf)	20. Ahs. v. Kleeff (green fam.)	36 D. v. Kleeff (green fam.)
5. W. Nink.	21. C. Wassink	37 Petrus
6. Ghr. v. de Woerd	22. H. van Kadelhof	
7. G. Jacobs	23. H. Kuyting	
8. C. Kollerwen	24. G. Jacobs	
9. P. Nink	25. W. Kleeuwosen	
10. H. Rameyer	26. H. van Kleeff (green fam.)	
11. Roldand v. Kleeff (Naders)	27. D. Rameyer	
12. Ahsis v. Kleeff (oom)	28. A. van Kleeff (green fam.)	
13. Schuiting	29. F. Blijmharst.	
14. Bouwcommissie 4 woninge	30. 2 ^e maal ghr. Wassink.	
15. Hoogakker.	31. H. Pat. (oom)	
16. Herbomburg	32. N. Kuyper	

Kleeff

NADERE INTERESSANTE AANVULLENDE INFORMATIE BETREFT; VISSTEE, DE ZUILING EN DE WOERD

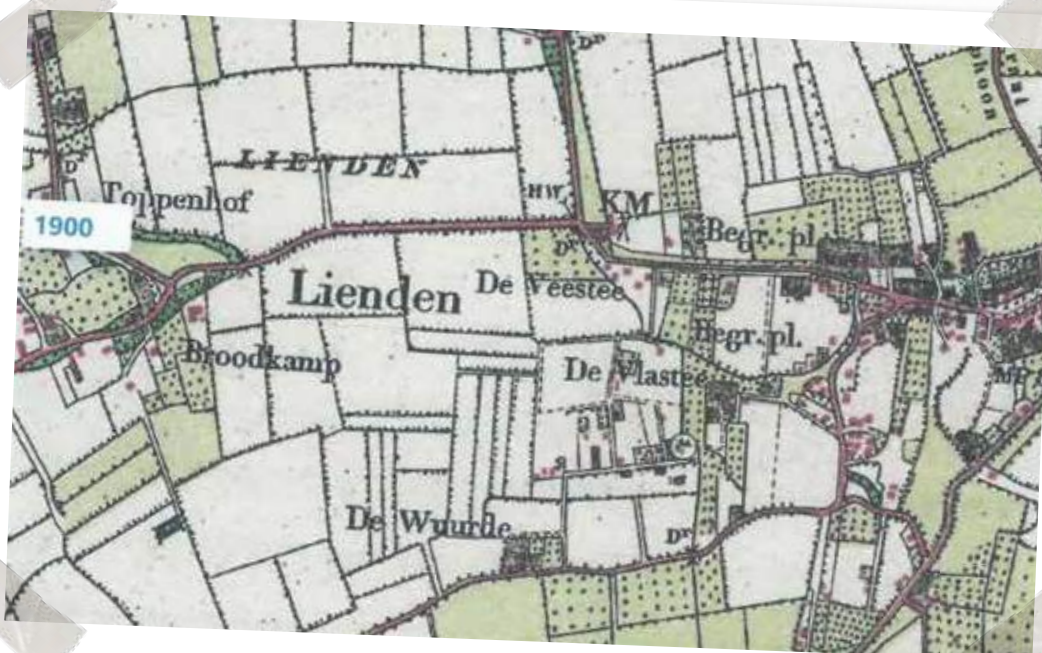
Bij toeval kwam ik in contact met Dhr. Jan Jansen van de Laak. Hij is in 1938 geboren in Elst Rijksweg-Zuid nr. 60, naast De Roskam en hij is bezig met een onderzoek naar de afstamming aan zijn moeders kant, waar de namen Nab en van Oort voorkomen.

In zijn nadere zoektocht kreeg hij een verhaal te horen van Dhr. Chris van Kleef destijds wonende op de Zuiling (inmiddels overleden). Chris opperde, dat er in de jaren 1840 een migratie zou hebben plaats gevonden van tientallen families uit Lienden en Ingen richting Elst, waar zij aldaar werden gehuisvest op diaconiegrond van de Ned. Hervormde kerk als pachters op veelal kleine boerderijen. Zo dus vooral ook in het gebied van de Visstee en Vlasstee, de Woerd en de Zuiling. Duidelijk op de schets van de heren Vink is te zien, dat er inderdaad de namen van Nab (nr. 7 en 33) en van Oort (nr. 37) voorkomen. Ook op de aangeleverde schets door Jan Jansen v/d Laak, destijds waarschijnlijk opgemaakt door Chris van Kleef treffen we deze namen aan en wel op nr. 19 fam. A. van Oort en op nr. 5 en nr. 30 en de fam. Nab. Opvallend mag genoemd worden, dat het huis op de schets aangeleverd door Fred

Vink onder nummer 24 destijds gebouwd is in 1840 en toen bewoond door Adriaan van Kleef metselaar van beroep, mogelijk zelf door hem gebouwd. Dit jaartal staat nog steeds op de gevel van het Zuilingsepad 10 (toen met huisnummer 24) Dit jaartal correspondeert dus duidelijk met het waarschijnlijke migratie jaar van 1840 waarvan melding is gemaakt door Chris van Kleef.

Een achterliggende gedachte van deze migratie was mogelijk, dat de dominees van de genoemde dorpen werkelozen uit de Neder Betuwe aan werk en huisvesting wilden helpen, waarbij mogelijk ook meespeelde het aantal hervormden in Elst een boost te geven als tegenwicht tegen het sterk groeiende aantal katholieken in Elst.

Met dank aan dhr. Jan Jansen v/d Laak voor zijn welkome aanvullende informatie.

Auteur van deze essay:

Marius Jansen

Coördinator werkgroep lezingen/excursies van Historische Vereniging Marithaime